

Co se při Kubánské krizi nakonec (ne)stalo

svobodny-svet.cz/co-se-pri-kubanske-krizi-nakonec-nestalo

ŠAMAN

25. října 2022

V sobotu mi vyšla literární vzpomínka na to, jak nezačala 3. světová válka, jejíž rozbuškou mohly být sovětské rakety středního doletu s jadernými hlavicemi, umístěné na Kubě. Někteří komentátoři pak psali, že rakety na Kubě ještě nebyly, jen se tam vezly. Omyl – některé rakety tam už byly a jaderné hlavice taky. První rakety R-12 Dvina / SS-4 Sandal dorazily na Kubu už 8. září. A byly instalovány k použití. Do dostřelu se dostalo celé území USA, kromě Seattlu a okolí, a samozřejmě taky ne Havaj a Aljaška (ta to však měla stejně blízko přes Beringovu úžinu). A kdyby měl palec na spoušti Fidel, tak už je odpálil.

O přítomnosti svých raket na Kubě kremelští vládcí lhali, lhali a lhali. A utržili pak v přímém duelu na půdě OSN náramnou ostudu, když tam zástupce USA Adlai Stevenson předložil plachty s fotografiemi sovětských raketových základen.

Pod článkem jsem taky dostal strašně vynadáno, že jsem vůbec nezmínil americké jaderné rakety v Turecku. No nezmínil, protože v roce 1962 jsme o nich nic nevěděli! Protože Rudé právo a rudé rádio nám o tom nic neřeklo! Slyšeli jsme zvěsti, že Američané tajně bombardují Kubu a jánevím jaké nesmysly, ale o Jupiterech nepadlo při této příležitosti slovo! To mě vždycky baví, jak dnešní historici vědí, jak to bylo tenkrát, když při tom tenkrát nebyli.

Ofiř jednání mezi Kennedym a Chruščovem se vedla o Kubě. Kennedy slíbil, že když SSSR stáhne rakety, jaderné hlavice i svou posádku, tak *zaručí Kubě, že na ni nikdy nezaútočí.* A tak to bylo prezentováno před veřejností. Smlouva ještě měla dodatek – tajný dodatek! V něm Američané slíbili, že do půl roku odstraní svoje rakety středního doletu Jupiter z Turecka. A ten dodatek měl ještě dodatek: *Pokud o tomhle handlu někde Rusové ceknou, tak padá celá smlouva.*

Tak jak jsme mohli v roce 1962 vědět o těch Jupiterech? Američané to přiznali až někdy během osmdesátek! Do té doby ofiř tvrdili (a proláklo se to i do současných hraných dokumentů), že Jupitery jsou „zastaralé“ a stejně je chtěli stáhnout. Přičemž sám Kennedy rozhodl o umístění těchto raket v Turecku teprve na podzim roku 1961. Celkem 15 Jupiterů se rozmisťovalo až do začátku roku 1963 – načež je všechny v dubnu 1963 Američané z Turecka skutečně odvezli. Zastaralé? Tovíšžejo!

Můj článek se opíral o osobní vzpomínky a emoce jedenáctiletého kluka.

A že jste byli hodní, tak vám ještě ze svého připravovaného románu Paměť kamenů dám k přečtení jednu ne příliš známou epizodu, která se v době kubánské krize taky stala:

=====

Je den na konci října roku 1962, čtyři hodiny odpoledne střeoevropského času. Jen několik set kilometrů od Kuby se pod vodou skrývá sovětská ponorka B-59 Projekt 641 třídy Foxtrot z 69. brigády, která na místě provádí radiotechnickou špionáž. Na hladině nad ní se houpá letadlová loď USS Randolph, doprovázená jedenácti torpédoborci. Jejich posádky slyší, že v hlubinách pod nimi se něco pohybuje. To něco by se mělo vynořit a identifikovat, rozhoduje se štáb svazku. Torpédoborce utvořily kolem ponorky kruh. Z jejich palub míří do hlubin nálože, ovšem pouze cvičné hlubinné nálože, které nemají neznámou ponorku zničit, jen ji donutit k vynoření.

Kapitán ponorky Valentin Grigorjevič Savickij však ví, že jde o nevyprovokovaný útok. Je přesvědčen, že už začala válka. V takovém případě se může a musí bránit. A má na to prostředky! Celou americkou bojovou skupinu může zničit jediným torpédem s jadernou hlavicí. Nemá přímé spojení s velitelstvím, ale může se rozhodnout sám. Vlastně ne sám, použití jaderných zbraní musí schválit i jeho zástupce a politruk. Na rozhodnutí však už nemají moc času. Při kličkování před povrchovými plavidly se jim už téměř vybitly akumulátory. Útroby ponorky osvětlují pouze nouzová světla. Klimatizace nefunguje, teplota stoupá k padesáti stupňům. Stoupá i koncentrace kysličníku uhličitého, několik námořníků omdlévá. Ponorka skomírá, ale stále má funkční žihadlo.

Kapitán se rozhoduje – nezbyvá, než zaútočit. Zatímco politruk Ivan Semjonovič Maslenikov nadšeně souhlasí, kapitánův zástupce Vasilij Alexandrovič Archipov přesvědčuje kapitána, aby se vynořil a požádal o rádiové pokyny z vrchního velitelství.

Politruk Maslenikov křičí „to je zrada!“ a vytahuje pistoli. Zblízka, tělo na tělo, aby nedošlo ke škodě na zařízení, zastřelí Archipova. „Začala válka,“ praví ohromenému veliteli, „a po ní se už nikdo nebude ptát, kdo byl její první obětí“.

A tak začala válka. Přímo uprostřed Bermudského trojúhelníku. Je 16:09 středoevropského času. Když se pod Američany otevře moře, zaznamená to protiponorkový letoun Orion, který hlídkuje ve výšce 10 tisíc stop nad oblastí. Jeho posádka je ohromena, ale ohlásí, co viděla. A ještě to potvrdí. Než k ní nadzvukovou rychlostí dorazí rozžhavená masa přehřáté páry z mořské vody.

Kennedy je trvale na telefonu.

„Pane prezidente, právě bylo nevyprovokovaným jaderným úderem zničeno celé uskupení USS Randolph...“

„Tak je to tady.“ Kennedy byl až do této chvíle nerozhodnutý. Teď mu však už nic jiného nezbyvá, než vydat příslušný rozkaz. A odebrat se i s rodinou do zbytečného krytu v podzemním Bílém domě.

Profesionálové v řídicích centrech se zachovají podle drilu, který získali za dlouhá léta výcviku. V 16:14 nedostanou posádky B-52 pokyn k otáčce. Posádka stroje, který má pod obrovitým nápisem U.S. AIR FORCE na boku nakresleného orla s roztaženými křídly, uposlechla tento negativní rozkaz v oblasti západoněmeckého Regenu. V 16:16, o pouhé dvě minuty později, když dostane pokyn, aby pokračovala v plnění bojových úkolů, je už nad šumavskými Hartmanicemi. Za dalších pět minut, v 16:21, uvolňuje z pumovnice první vodíkovou bombu, která má zlikvidovat protiletectkovou raketovou základnu v Brdech.

=====

Tak tohle se skoro stalo – mohlo stát. Popisovaný incident proběhl 27. října, v den, kdy byl nad Kubou sestřelen výzvědný letoun U-2 majora Rudy Andersona, což vedlo k nečekané eskalaci. Naštěstí zástupce kapitána sovětské ponorky Archipov nezaváhal. A bylo to ve skutečnosti takhle:

=====

Oko uprostřed Bermudského trojúhelníku mrklo.

Jsou zase čtyři hodiny odpoledne středoevropského času. A několik milióntin vteřiny. Tři muži v útrokách sovětské ponorky B-59 na sebe v rudém světle skomírajícího nouzového osvětlení civí, jako by se viděli poprvé. Hlubinné nálože vybuchují všude kolem, ponorka se zmítá, jako by se otáčela v bubnu pračky. Další otřes je probere.

„Možná, že nahoře už začala válka a my tady děláme kotrmelce,“ křičí kapitán Savickij. „Teď do nich bouchneme, sami zahyneme, je potopíme všechny, ale našemu námořnictvu hanbu neuděláme!“

„Jen do toho, soudruhu kapitáne!“ nadšeně kvičí politruk Maslenikov.

„Soudruzí, rozvahu,“ mírní jejich nadšení kapitánův zástupce Archipov. „Víme, že ty rozkazy před vyplutím byly trochu zmatené. Ptal jsem se zástupce vrchního velitele Vojenského námořnictva Fokina. Nemám jasno v tom, soudruhu admirále, proč s sebou bereme jaderné zbraně? Kdy a jak jich máme použít? A on mi to jasně neřekl. Prý když budeme napadeni tak, že bude ponorka poškozena – což není! – anebo na základě zvláštního rozkazu z Moskvy – a ten nepřišel.“

Archipova kapitán respektuje. Ví, že už přežil jednu jadernou havárii loni v létě na palubě ponorky K-19. A zorganizoval její záchranu.

„Klid, Ivane, mám taky pistoli,“ pronese varovně Archipov když vidí, jak se politrukova ruka cuká. „A Valentine Grigorjeviči, máme už málo kyslíku. Je načase vyplout na hladinu a postupovat dále podle námořního práva. Když tam nahoře dostaneme rozkaz z Moskvy, tak ho splníme, ať už bude jakýkoli.“

Když se ponorka nakonec vynoří na hladinu, je už večer. Kapitán Savickij nechává vztyčit sovětskou vlajku a na nejbližší loď, která je vzdálena jen 50 metrů signalizuje: „Loď patří Sovětskému svazu. Přestaňte s provokacemi. Kapitán.“ Z lodě, která se jmenuje Cony, se ho ptají, jestli nechce pomoci, což s díky odmítá.

A pak dojde k něčemu, co Savického přesvědčí, že válka přece jen není: V devět hodin, tak jako každý večer, začíná podle lodního rozvrhu na torpédoborci Beale hrát malá džezová kapela, složená z námořníků.

„Podívejte se na ty pitomce, vždyť oni tančí!“, směje se nakonec i politruk. Takhle asi válka nevypadá, usuzuje kapitán a pod pláštěm tmy vyvádí svou ponorku už ne z obklíčení, ale z obklopení amerických lodí.

Nic se nestalo. Bombardéry se vrací od hranic, chladný kerosin v raketách se pomalu zahřívá vlivem okolního prostředí podle zákonů elementární fyziky. Palivo bude nutno postupně vyměnit. Anebo vypustit a rakety už netlakovat.

Ach, díky Bohu! Nebo jizerskohorskému duchu Muhu. Nebo Komu...

=====

Psáno a kopírováno z vlastního rukopisu v Praze na Lužinách v pondělí 24. října 2022

PS: Vůdcové obou jaderných velmocí deeskalaci konfliktu provedli tenkrát tak šikovně, že nikdo z nich neztratil tvář. Putin ztratil před světem tvář už definitivně, před svým ruským národem ještě ne. A asi neztratí – stejně jako ji před Rusy nikdy neztratil ani masový vrah vlastního národa Stalin...

■ ■ ■ ■ ■ (1 votes, average: 5,00 out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena zde.

•

Artur napsal:

26/10/2022 (07:30)

Šaman na protiruské,americké vlně.

Odpovědět

•

oldoo napsal:

26/10/2022 (07:31)

Vůbec nechápu argument,že jsme o raketách v Turecku nevěděli.Podstatné je,že se raketami na Kubě Sověti BRÁNILI agresivním syčákům v Americe,kteří byli z komunizmu tak vyděšení,že ho chtěli zničit za každou cenu!

Odpovědět